

"ציורי אורי ליפשיץ" / הארץ / 14.4.67 / תע' יחיד / 'סכיוזופרניה' / גלריה "גורדון" /

תל-אביב

רוב הציורים המופיעים בתערוכה זו שייכים לסדרה הקרויה "סכיוזופרניה". אף שאין לחפש כאן תיאור קליני של סכיוזופרנים, יש, בכל זאת, משהו המשותף לסכיוזופרנים של ליפשיץ וכאלה של הרפואה: הציורים עוסקים בדמות אדם בעל עולם פנימי אינטנסיבי ומיוחד ביותר. זהו אדם המכוון כל כולו פנימה לעבר תחושות גופו, וחי בעולם הזיות ואירועים המופקים מתוכו.

באורח הולם לתפיסה מיוחדת זו, מעוצבות הדמויות לא לפי עקרונות של ציור מתאר חזותי אלא לפי עקרונות המתארים תחושות גוף (תחושות קינאסטטיות). אין להבין את עיוותי הגוף כאלמנט אקספרסיבי בלבד אלא כתיאור גראפי של תחושת הגוף הממשית (ציור האפטי). הדמויות מופיעות כבעלות תחושת גוף גושית, מפותלת, מלאה צמרמורת ונטה להרגשה כאילו האיברים מתארכים, משתנים ומתעוותים. מבחינת תחושת הגוף (אם כי לא מבחינת עיצוב) יש קירבה בין הדמויות של אורי ליפשיץ לבין אלה שבציורי האחרונים של הצייר האנגלי בייקון. עולמן של הדמויות המשמשות כמושא הציור המרכזי הוא עולם של הזיות, פחדים, מטמורפוזות מתמידות, גירוי גופני הדומה לדגדוג מתמיד, קשב לפונקציות הגופניות (שבשפה פסיכולוגית ייקראו בוודאי הרמות "הראשוניות" או "הנמוכות") ולעיתים אפילו עליצות מגוחכת וחולנית. בעוד הרישום מוסר את עיקר תחושת הגוף של הדמויות, ניתן לצבע התפקיד של גילום העולם "החיצוני", אותו מפיקה הדמות מתוך עצמה. זהו עולם של צבעים זוהרים המהווים, בעת ובעונה אחת, גם כלא וסוגר וגם עולם זוהר של צבעים חיים. אופייניים מבחינה זו הם גם הפרחים המעובדים בעזרת גליל-חותם. פרחים אלה אינם אלמנט דקורטיבי בלבד, הם קשורים קשר הדוק בעולמן הפנימי של הדמויות. צבעם הזוהר של הפרחים וניתוקם מה"קיר" בתוך מבנה הציור, הופכים אותם לחלק מההשלכה הפנימית של הדמויות. בתערוכה הנוכחית מגיע אורי ליפשיץ - אם כי עדיין מופיעה בכמה מהציורים נטייה קלה לעודף פרטים בארוקיים - לסגנון מגובש לחלוטין ואישי ביותר.